

Via Campesina

„Globalizáljuk a harcot, globalizáljuk a reményt!”

A kilencvenes évek derekán nyilvánvalóvá vált, hogy a neoliberális gazdaságpolitika fel akarja számolni azokat a társadalmi csoportokat, amelyek a rendszer útjában állnak. Nincs ez másképp a parasztokkal sem. 1993-ban Belgiumban, Monsban paraszt- és gazdaszervezetek megalapították a *Via Campesina* („Parasztok útja”) elnevezésű szervezetet, azzal a céllal, hogy gátat vessenek a mezőgazdaság teljes globalizációjának, és megvédjék magukat. Azt akarták, hogy az életüket közvetlenül befolyásoló döntésekbe beleszólásuk legyen. Vállaltan antikapitalista és baloldali szervezetről van szó; 2009-ben például kizárták a magyar tagszervezetet a mozgalomból, mert kapcsolattartójuk jobbikos képviselő lett...

Hol vannak a frontok, ahol a harc a legélesebb, és mik azok az eredmények, amiket a mozgalom mára elért?

1996-ban a *Via Campesina* vetette fel az élelmiszer-önrendelkezés koncepcióját, amit ma már rendkívül széles körben elismernek, hivatkoznak rá, és próbálnak átültetni a gyakorlatba szerte a világon. Az élelmiszer-önrendelkezés szerint az emberek, társadalmi csoportoknak vagy államoknak joguk van az egészséges és kulturálisan illeszkedő élelmiszerhez, amelyet fenntartható módon termelnek: vagyis önrendelkezésük van saját élelmiszertermelésük előállításának mikéntje felett. A *Via Campesina* ennek a rendszernek a középpontjába az emberek szükségleteinek kielégítését teszi, így a termelők és fogyasztók közötti viszonyra helyezi a hangsúlyt, a helyi és a közvetlen értékesítést részesítve előnyben. Ez a koncepció visszaadja az államok vagy emberek csoportjának azt a jogot, hogy megvédjék termelőiket a dömpingárúktól, ami a kistermelőket ellehetetleníti. Ellenzi az agresszív exportot, ami ennek csak másik arca. Az elképzelés szerves része, hogy a földhasználat, a vetőmagok, a területhasználat, a biodiverzitás fenntartása az adott helyen élő emberek kezében legyen, ahelyett, hogy multinacionális vállalatok terjesztik ki rájuk ellenőrzésüket. A *Via Campesina* azt vallja, hogy agroökológiai módszerekkel a kistermelők, a parasztok, a

hagyományos halászok, az őslakosok azok, akik el tudják látni közösségeiket és az egész Földet egészséges ételmiszerrel. Őket kell tehát megvédeni, ha gyermekeinknek ételmet és nem mérget akarunk adni.

Ma, amikor továbbra is a *Kereskedelmi Világszervezet* (WTO) játssza a globális rendőrség szerepét, és minden államnak be kell hódolni az általa diktált játékszabályoknak, ellenkező esetben feljeleníti a renitenseket a „szabad verseny” szellemének megsértése miatt, ez nem könnyű feladat. Ráadásul nemcsak a WTO-ról van szó, hanem az összes nemzetközi, globális szervezetről és platformról, amelyek közvetve vagy közvetlenül a vetőmagokkal, a földdel, az ételmiszertermeléssel és elosztással, az állat- és növény-egészségügyi sztenderdekkel stb. foglalkoznak. Ebben a labirintusban, ahol az uralkodó diskurzus a legkevesebbszer fedi a valódi cselekvést, a Via Campesina tisztán és érthetően artikulálja politikai üzenetét mind a döntéshozók, mind pedig a többségi társadalom felé.

A küzdelem ugyanis nem kevesebbről szól, mint hogy egy „integrált agrárreformot” kell megvalósítani; ha el akarjuk kerülni az élővilág globális privatizációját, és ezzel egyidejűleg a parasztok eltűnését az egész világon, akkor a globalizált agrár- és birtokpolitikát kell megváltoztatni. A mozgalom legnagyobb erőfeszítéseit erre fordítja mind regionális, mind globális szinten.

A Via Campesina mára nemcsak a parasztok útja és hangja, de nagyon fontos szerepe van benne a nőknek, az őslakos szervezeteknek, a hagyományos halászatból élőknek, és a pásztoroknak. Olyan platform, ami radikálisan antikapitalista, és mindig képviselteti magát az olyan globális összejöveteleken, ahol a nagy átveréseket próbálják eladni az embereknek –, hogy tiltakozzanak ellenük. Így legutoljára jelen voltak a Rio+20 találkozón, ahol más szervezetekkel együtt üzentek hadat a zöld kapitalizmus képviselőinek. Európában a Közös Agrárpolitika (KAP) 2014-es megújítását tűzték ki célul, természetesen az ételmiszer-önrendelkezés szellemében. „Good Food, good farming – let’s march to Brussels” néven futó kampányuk 2012. szeptember 19-én érkezik Brüsszelbe, magával hozva emberek tízezreinek üzenetét Európából, akiknek elégük van az ellenőrizetlen ipari ételmiszerekből, a gazdák ellehetetlenítéséből, vagy a GMO termékekből.

A baloldali mozgalmak palettáján a Via Campesina az egyik legkövetkezetesebb, mindenfajta megalkuvást visszautasító, a problémák valódi gyökerére szisztematikusan rámutató szervezet, amelyik mind az öt földrész releváns csoportjait integrálni tudja, és képes autentikus képviseletet biztosítani a tagszervezetei

számára. Összesen 69 ország 148 tagszervezetét tömöríti; olyan kiemelkedően fontos és erős mozgalmak is részét képezik, mint a brazil Földnélküliek Mozgalma (MST), a Confédération Paysanne (a francia Parasztszövetség), vagy az indonéz Parasztszövetség (SPI). Ezek több tízezer főt, olykor több millió tagot (MST, SPI) számláló szervezetek.

A Via Campesina az emberi tényezőnél fogva olyan, amilyen: emberek, akik a földdel dolgoznak, a földből élnek, ahol a harcot mindig ünnep is kíséri, ahol politikai elszántság és költészet, ének és sírás egymást váltják. Ahol a harc nem absztrakció és választás kérdése, hanem a túlélésért folytatott utolsó eszköz a kezükben. „Nincs más választásunk, harcolunk” – hallottam tőlük sokszor.

(F. Á.)

Forrás: www.viacampesina.org

Észak 1., légi felvétel, 1966